

[Anden næstformand]

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om søfartsuddannelse. (Lovforslag nr. L 130).

Ændringsforslag nr. 1-4
forkastedes uden afstemning.

§§ 1-3
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Man gik sluttelig til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af sømandsloven. (Lovforslag nr. L 131).

Ændringsforslag nr. 1
forkastedes, idet 19 stemte for, 71 imod; 42 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 2
forkastedes uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 3
forkastedes, idet 19 stemte for, 69 imod; 42 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 4
forkastedes, idet 19 stemte for, 72 imod; 42 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 5
forkastedes, idet 19 stemte for, 72 imod; 42 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 6

forkastedes, idet 19 stemte for, 71 imod; 41 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 7, § 1, således ændret, og §§ 2 og 3
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Anden behandling af lovforslag nr. L 194:

Forslag til lov om forbud mod nye danske investeringer i Sydafrika.

(Fremsat 27/2 85. Første behandling 14/3 85. Betænkning 14/5 85).

Der var stillet 4 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Kelm-Hansen (S):

Under førstebehandlingen gav jeg på socialdemokratiets vegne udtryk for en række betænkeligheder ved det forslag, ministeren havde fremsat. Vi frygtede, at forslaget ikke i tilstrækkeligt omfang ville sikre os mod omgælder.

Derfor er vi meget tilfredse med, at det under udvalgsarbejdet er lykkedes at skabe flertal for en række ændringsforslag, bl.a. på grundlag af svenske erfaringer, som vil sætte en effektiv stopper for enhver form for nye investeringer. Det drejer sig ikke kun om er-

[Kelm-Hansen]

hvervsmæssige investeringer i datterselskaber, men også om porteføljeinvesteringer, investeringsforeningers opkøb af aktier i Sydafrika og Namibia. Namibia er i øvrigt blevet omfattet af lovforslaget, så længe Sydafrika opretholder sit uretmæssige overherredømme.

Ændringsforslagene umuliggør også, at man omgår loven i form af leasingarrangementer. Det er også værd at bemærke, at det er blevet præciseret i bemærkningerne, at forslaget nu omfatter virksomheder af enhver art, herunder erhvervsdrivende fonde, foreninger o.lign. Vi betragter det også som vigtigt, at bestyrelsesmedlemmernes personlige ansvar er blevet understreget gennem ændringsforslagene.

Såvel folketingets erhvervsudvalg som udenrigsudvalget får nu lejlighed til at følge udviklingen i de berørte virksomheder i Sydafrika og Namibia, idet det er blevet pålagt at rapportere en gang årligt til industriministeren efter regler, som denne fastsætter. Det er en stor tillidsklæring til industriministeren, som vi imidlertid kender som en omgængelig politiker, men for god ordens skyld vil jeg dog gerne bede ministeren bekræfte, at disse regler vil blive udformet således, at vi virkelig får mulighed for at følge udviklingen i virksomhederne, også med hensyn til løn- og arbejdsforhold, således at vi kan aflæse, hvorvidt virksomhederne vil følge den adfærdskodeks, EF har opstillet.

Vi er i socialdemokratiet glade for, at der har kunnet etableres et flertal for disse forbedringer, og når vi ser dem i sammenhæng med; hvad der ellers er sket med den danske Sydafrikapolitik i denne samling, er der god grund til tilfredshed. Jeg tænker på opstramningen af straffebestemmelserne vedrørende dem, der overtræder FN's våbenembargo, at elselskaberne nu har fremlagt planer for udviklingen af kulimporten, beskeden til Shell og BP om at følge trop samt en lidt større klarhed over, hvad den sportslige og kulturelle boykot indebærer.

Der er dog ingen tvivl om, at vi i næste folketingssamling vil blive nødt til at gå endnu videre. Der er stadig væk en række forhold i det erhvervsmæssige samkvem, der er kritisable. Jeg tænker her på den særlige skattetænkning, som udfoldes i forbindelse med en betydelig investering i sydafrikanske guldmønter, de såkaldte Krugerrands. I den anledning vil jeg gerne sige, at når den slags

ting skal ændres, skal det ikke ske gennem hærværksaktioner her i landet, men det skal ske ved at følge de demokratiske spilleregler og de parlamentariske muligheder her i folketinget, og det skal vi vende tilbage til i næste samling.

Arne Lund (KF):

Industriministerens lovforslag om forbud mod nye investeringer i Sydafrika er en loyal opfølgning af en dagsorden vedtaget her i folketinget i maj sidste år, hverken mere eller mindre.

Derimod gælder det om oppositionens skærpende ændringsforslag, at de går ud over, hvad der er forudset i denne dagsorden. De går også langt ud over, hvad andre lande foretager sig eller ikke foretager sig på dette område, og ud over internationale beslutninger på dette område.

Derfor kan jeg ikke alene på det konservative folkepartis vegne, men også på venstres, CDs og kristeligt folkepartis vegne sige, at vi ikke kan støtte de skærpende ændringsforslag.

Jeg har svært lyst til for personlig regning at komme med et hjertesuk. Det går ud på, at det er en lidt ejendommelig situation, at mens Danmarks repræsentant i sikkerhedsrådet i FN går imod amerikanske sanktioner over for Nicaragua, hvad der er helt i sin orden, og mens vor udenrigsminister nyinvesterer i en cykelfabrik i spidsen for en industridelegation i Kina, skal altså industriministeren og erhvervsudvalget, om jeg så må sige, lægge ryg til en lovgivning af rent udenrigspolitisk karakter. Det finder jeg noget ejendommeligt.

(Kort bemærkning).

Kelm-Hansen (S):

Jeg synes, at hr. Arne Lund skylder os en forklaring på, hvad det er i disse ændringsforslag, der går ud over det oprindelige beslutningsforslag. Det er det flertal, som har stillet ændringsforslagene i dag, der i sin tid fremsatte beslutningsforslaget, hvori det hedder, at regeringen skulle fremsætte et lovforslag, der skulle standse enhver form for danske nyinvesteringer i Sydafrika. Vi fandt, at det forslag, der kom, ikke standsede »enhver form for danske nyinvesteringer«, og derfor var vi nødt til at stille ændringsforslag. Hvor

[Kelm-Hansen]

er det, vi er gået længere nu end i det oprindelige beslutningsforslag, hr. Arne Lund?

Riishøj (SF):

Jeg vil som den socialdemokratiske ordfører udtrykke tilfredshed med, at et flertal i folketinget har levet op til det, der blev sagt ved førstebehandlingen, nemlig at vi ikke er tilfredse med ministerens forslag til stop for nye investeringer i Sydafrika. Det blev pålagt ministeren imod regeringens vilje i maj 1984 som konsekvens af vedtagelsen af SFs beslutningsforslag.

Jeg vil gentage opfordringen til, at den konservative ordfører her forklarer, hvorfor de ændringsforslag, vi kommer med, skulle være i modstrid med det beslutningsforslag, som blev vedtaget i sin tid, og som udtrykkelig siger, at enhver form for nye investeringer i Sydafrika skal forbydes.

I øvrigt synes jeg, at hvis den konservative ordfører går på talerstolen, skulle han også forklare forholdet mellem f.eks. Nicaragua og Sydafrika, for eksempel ikke mindst når den konservative ordfører henviser til Sydafrika. Jeg vil gerne spørge, om den konservative ordfører, hr. Arne Lund, er klar over, hvad FN har vedtaget vedrørende Sydafrika i forhold til, hvad FN har vedtaget vedrørende Nicaragua. Er der en forskel på, hvordan holdningen er til de to lande fra FN's side? Det er nok så væsentligt, når man ser, at de to lande behandles forskelligt.

Såvel i ændringsforslagene som i bemærkningerne understreges det, at forbuddet ikke blot omfatter erhvervsvirksomhed i traditionel forstand. Det var det, det oprindelige forslag gjorde. Nu inddrages leasingsselskaber, dansk dominerede selskaber, investeringssselskabers opkøb af aktier, og der indskræpes en indrapporteringspligt, og det understreges, at den aktivitet, danske selskaber har i Sydafrika, ikke må indebære en udvidelse af bestående aktiviteter. Det er ganske klart en understregning af, at der ikke kan ske en skjult optrapning af investeringsaktiviteten. Det er væsentlige forslag.

Det er også væsentligt, at vi har fået ind i bemærkningerne, at også aktiviteter, der bevidst foretages for at omgå denne lov, er omfattet. Som bekendt er der et stort sort og gråt marked inden for dette område. Det er svært at kontrollere internationale aktiviteter.

Også danske selskabers forsøg på at omgå loven er med i bemærkningerne, og det er ganske væsentligt.

Som den socialdemokratiske ordfører nævnte det, skal dette forslag ses i sammenhæng med gennemførelsen af andre tiltag vedrørende Sydafrika. Det er f.eks. væsentligt, at vi får stoppet opkøb af Krugerrands til distribution i Danmark. Det skal naturligvis ind, men kommer nok nærmest ind under handelsboykotten, som folketinget jo altså har pålagt ministeren at arbejde for.

Vi har i denne samling vedtaget væsentlige tiltag, ikke mindst vedrørende kulkøb, til dels på olietransportområdet, med hensyn til den kulturelle boykot og vedrørende forhøjelsen af apartheidbevillingen.

Vi kan godt sige, at vi i folketinget gør vores arbejde rimeligt i sammenligning med andre lande. Vi kunne efter SFs opfattelse gøre det hurtigere og bedre, men vi gør det rimeligt og godt i forhold til andre vesteuropæiske lande. Det skal vi være tilfredse med. Vi kan i et internationalt spørgsmål af så væsentlig karakter som Sydafrika godt være noget stolte. Det kan vi til gengæld ikke altid være i et andet tilfælde, det, hr. Arne Lund nævnte, nemlig Nicaragua. Det håber vi stærkt at vi kan få rettet op på.

Jeg synes, at industriministeren, der sikkert vil svare på vore indlæg, bør forklare, hvorfor regeringen stemmer imod disse ændringsforslag – det kan ses i sammenhæng med de spørgsmål, der er stillet til hr. Arne Lund – når beslutningsforslaget netop gik ud på, at man skulle stoppe enhver form for nyinvesteringer. Vi er i SF tilfredse med disse ændringsforslag, vi vil naturligvis stemme for dem, ligesom vi vil stemme for lovforslaget som helhed.

Albrechtsen (VS):

Da ministeren kom med dette forslag, var der efter min opfattelse en lang række mangler, også i forhold til den folketingsbeslutning, et flertal havde truffet. Jeg er ganske enig med hr. Riishøj i hans synspunkt.

Hr. Kelm-Hansen understregede, at det, der sker med ændringsforslagene fra socialistisk folkeparti, socialdemokratiet og de radikale, som vi støtter, er, at der sættes en effektiv stopper for enhver form for nyinvesteringer.

[Albrechtsen]

ger. Det var præcis det, der fremgik af folketingsbeslutningen.

Det, der var problemet med ministerens forslag, var, at det ikke var effektivt. Det opfyldte i realiteten ikke hensigten med folketingsbeslutningen, fordi det havde en række huller. Det var jo ikke meningen. Der stod ikke noget i folketingsbeslutningen om, at der skulle fremlægges et forslag, der var gennemhullet på alle leder og kanter. Men jeg vil da sige, at om så var, at det gik længere end folketingsbeslutningen, skulle VS ikke beklage det, absolut ikke. Men det gør det bare ikke.

Det bringer mig ind på det næste forhold, jeg vil omtale, og det er, at vi havde gerne set, at der i forbindelse med dette var blevet taget fat på reinvesteringerne, geninvesteringerne. Nu er geninvesteringerne blevet indkredset, sådan at der forhåbentlig ikke på det felt kan ske misbrug ud over de rene geninvesteringer. Men under førstebehandlingen var vi inde på forholdet omkring geninvesteringerne, og jeg fornemmede, at der kunne være en mulighed for, at vi i næste folketingsssamling også kunne få fjernet adgangen til geninvesteringer.

Så er der hele forholdet omkring samhandelen. Jeg må sige, at jeg stadig væk er skuffet over, at man har kunnet afvise det VS-forslag, som drejer sig om samhandelen, uden at man på nuværende tidspunkt fra flertallets side har sat noget effektivt i stedet for, f.eks. for at få standset handelen med guld og Krugerrands.

Det er en utrolig provokation, at der er nogle, der bliver ved med at handle med Krugerrands i en situation, hvor flertallet i folketinget har tilkendegivet, at der skal laves en plan for afvikling af samhandelen. Jeg synes, at det forhold, at op til 80 pct. af alt det guld – det har jeg set i dagspressen i dag – der handles i Danmark via guldsmedene, stammer fra Sydafrika. Det er et problem, det er meget afgørende at få gjort noget ved, netop fordi det kan være et spørgsmål om at sætte ind mod den sydafrikanske betalingsbalance. Det har helt afgørende betydning for betalingsbalanceforholdene, at Sydafrika er i stand til at få solgt sit guld og sine Krugerrands.

Jeg vil nok sige, at diskussionen om dette forslag og debatten ude omkring har vist, at der er en række problemer, som jeg håber at

det flertal, der vedtager ændringsforslagene i dag, vil være med til at arbejde videre på, sådan som det flertal har gjort det det sidste års tid.

Jeg vil også gøre opmærksom på, at der er noget, der tyder på, at der har været en voksende tendens i den danske samhandel med Sydafrika i hvert fald fra 1982 til 1984. Der ligger tal, der viser en vækst i den danske eksport på omkring 40 pct., og det er stærkt alarmerende.

Jeg vil slutte med at sige, at jeg synes, at de ændringsforslag, der ligger her, og som altså et flertal står bag, er et meget positivt skridt i den rigtige retning og et godt oplæg til at få lukket de sidste huller i det økonomiske samkvem med Sydafrika.

Poulsgaard (FP):

Nej, hvor vi gungrer! Det kunne man have lyst til at sige til hr. Kelm-Hansen, hr. Riishøj og hr. Albrechtsen, for mæge til vrøvl skal man da lede længe efter. Jeg ved godt, at der er et flertal, og et flertal skal man bøje sig for, men hvor længe vil denne regering blive ved med at bøje sig for flertallet? De radikale er desværre med, selv om de somme tider indtager fornuftige standpunkter. Ja, jeg kan se, at der bliver smilet ad det.

Nu er der ved at ske ændringer i Sydafrika. Jeg har aldrig nogen sinde forsvaret deres apartheidpolitik. Jeg har selv været i Sydafrika, og jeg kan sgu ikke lide det derne . . .

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Man må ikke bande her fra talerstolen.

Poulsgaard (FP):

Jo, man kan sgu blive gal i skralden over sådan noget . . .

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Man må ikke bande . . .

Poulsgaard (FP):

Det er, ligesom man tror, at SF, socialdemokratiet og VS regerer hele verden. Så store er vi simpelt hen ikke. Hvem er det, man rammer? Er det den hvide overklasse i Sydafrika, man rammer, når man indskrænker handelsforbindelserne? Er det ikke netop de sorte arbejdere, man rammer?

[Poulsgaard]

Hr. Riishøj stod heroppe og talte om kulturel boykot og kulindkøb og alt det dér. Jeg vil godt se, hvordan man vil stille sig, når det viser sig, at de kul, vi får fra Sydafrika, forurener meget mindre end de kul, vi måske skal have fra Polen og andre steder. Hvordan vil man så stille sig? Ja, de tre herrer har jo så travlt, og hvad fremskridtspartiet siger, er selvfølgelig uvæsentligt.

Hvorfor skal det gå ud over spejderbevægelsen? Hvis der er nogen, der er med til internationalt at fremme forståelsen, så er det spejderbevægelsen, og den i Sydafrika omfatter både hvide og sorte, men det må vi heller ikke se i Danmark.

Jeg synes simpelt hen ikke, at man kan være det bekendt. Jeg synes det simpelt hen ikke. Men all right, der er et flertal.

Vi kan selvfølgelig ikke støtte dette beslutningsforslag, men det kommer ikke bag på de herrer.

Jeg synes, at de herrer somme tider skulle tænke lidt på, hvad konsekvenserne er. Man kan hånlige trække på smilebåndet, men hvor bliver menneskeheden, hvor bliver menneskerettighederne trådt mest under fode: i vestlige demokratier eller i de stater, de tre partier ynder at fremføre? Hvad med at indføre stop for kul fra Polen og sådan nogle steder? Det hører man ikke ret meget om fra de sider.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Hr. Poulsgaards engagement kan ikke legalisere det stærke sprog.

(Kort bemærkning).

Arne Lund (KF):

I anledning af de bemærkninger, der er fremsat til mig her under behandlingen af lovforslaget om forbud mod nyinvesteringer i Sydafrika, vil jeg gerne sige, at det er min personlige opfattelse, at det i høj grad kan diskuteres, om økonomiske sanktioner er et velegnet udenrigspolitisk redskab, hvad enten disse sanktioner rettes mod syd, mod nord, mod øst eller mod vest. Hvad der derimod ikke kan diskuteres, er, at et flertal her i folketinget har vedtaget, at vi skal lovgive mod nye investeringer i Sydafrika, og det er denne lovgivning, industriministeren følger op, og som jeg har støttet her.

Jeg finder stadig væk, at det eksempelvis ikke ligger i den dagsorden, at der skal indføres indberetningspligt for danske virksomheder med hensyn til, hvordan de råder over deres investeringer i udlandet. Det synes jeg er meget vidtgående. Det er bare et eksempel.

Industriministeren (Stetter):

Jeg kan fatte mig i korthed, fordi flertallet for de foreslåede ændringsforslag er på plads og formentlig ikke lader sig rokke.

Flertallet foreslår, at lovforslaget også skal omfatte Namibia. Jeg har i sin tid ikke medtaget Namibia, fordi vestlige lande og FN generelt i årevis har søgt at skabe international anerkendelse af et uafhængigt Namibia. Det sidste kapitel i denne langvarige indsats blev skrevet med præsident Bothas afvisning i april måned i år.

Nu slår flertallet Namibia i hartkorn med Sydafrika, og det forekommer mig at være aldeles ulogisk. Jeg har bemærket bemærkningen til ændringsforslag nr. 4 om, at Namibia kan udgå af loven, såfremt Sydafrikas administration af området ophæves, men ændringsforslagets indhold vil kunne opfattes som en indirekte anerkendelse af Sydafrikas overhøjhed.

Jeg vil endvidere fremføre den generelle bemærkning, at der findes ingen hurtige eller lette løsninger i Sydafrika, og de er desværre heller ikke i sigte. Det er en dybt tragisk situation, man befinder sig i.

Jeg skal forsøge at give hr. Riishøj en forklaring på vor modstand mod disse ændringsforslag.

Regeringen tror ikke på, at den skærpelse, ændringsforslagene er udtryk for, vil virke befordrende med hensyn til at finde de hårdt tiltrængte løsningsmuligheder – tværtimod.

Financial Times for 10. maj i år havde et særnummer om den frygtelig farlige situation i Sydafrika, og man citerer her biskop Tutu for at sige, at regeringen bør – should – gives endnu to år til reformer, før disinvestments – ikke-investeringer – tages i betragtning. Det siger den mand, der måske har det allerbedste kendskab til forholdene i Sydafrika, og jeg må gå ud fra, at det er korrekt, at han siger det, for Financial Times sælges jo over hele verden, fordi det er en troværdig avis.

[Industriministeren]

Jeg håber, at hr. Riishøj forstår regeringens holdning. Vi tager den sag mindst lige så alvorligt som oppositionen.

Investeringer i Sydafrika og Namibia afhænger i øvrigt ikke af politiske synspunkter og forslag fremført og vedtaget i folketinget. Mulige danske investeringer i Sydafrika og Namibia afhænger af virksomhedernes vurdering af risikoen i forbindelse med disse investeringer. Denne risiko er efter min vurdering særdeles høj, og alene af den grund vil danske virksomheder ikke investere i Sydafrika og Namibia.

Jeg skal anbefale at stemme imod ændringsforslagene.

Jeg skal svare hr. Kelm-Hansen, at jeg skal gøre mit bedste for loyalt at følge min kollegas direktiv på et folketingsflertals vegne, således at erhvervsudvalget og dermed folketinget kan følge udviklingen i danske virksomheder i Sydafrika og i Namibia, hvor jeg i øvrigt ikke tror at danske virksomheder har investeret. Hr. Kelm-Hansen og jeg kender som bekendt begge de parlamentariske spilleregler.

Kelm-Hansen (S):

Jeg vil gerne takke ministeren for det tilfald, vi fik her til sidst om, at de tilbagemeldinger, der skal gives, bliver detaljerede og virkelig giver os mulighed for at følge, hvad der sker på dette område i den kommende tid.

Derimod synes jeg nok, at ministeren gik lovlig langt, da han ville påstå, at den omstændighed, at vi har inkluderet Namibia i forslaget, indebærer en indirekte anerkendelse af det sydafrikanske uretmæssige overherredømme i Namibia. Man skal vist være placeret meget til højre i salen for at kunne bruge den form for argumentation.

Alle, der har fulgt udviklingen omkring Namibia, ved desværre, at som forholdene er i øjeblikket, vil der gå lang tid, inden Namibia kan opnå den ønskede selvstændighed. Alle ved også, hvordan kapitalinteresser går meget stærkt på tværs af grænserne, og derfor kunne man meget nemt forestille sig, at kapital vil blive flyttet fra Sydafrika til Namibia. Det er det, vi har villet undgå, og med den forklaring, der i øvrigt er givet, tror jeg ikke at nogen kan være i tvivl på dette område.

Ministerens siger også, at han ikke tror, at det, der her vedtages, vil virke befordrende på det, vi i det hele taget vil opnå. Dertil kan jeg kun sige, at ministeren her i enhver henseende er i modstrid med alle dem, der står midt i slagsmålet dernede. Hvis ministeren ville gøre sig den ulemilighed at tale med f.eks. nogle af de afrikanske repræsentanter, vi i dette øjeblik har på tilhørerpladserne, ville han også dér få at vide, at det, vi foretager her, er noget, som i allerhøjeste grad er i deres interesse, og som de er meget glade for at vi gør.

Ministerens nævner et indirekte citat af Tutu fra Financial Times forleden dag, hvorefter Tutu skulle have sagt, at det ville være værd at vente i to år med de amerikanske disinvestment-bestræbelser i Sydafrika. Vi har ved flere lejligheder fået Tutu-citater revet i næsen, hvor det ved nærmere eftersyn har vist sig, at de ikke var holdbare. Jeg tror ikke særlig meget på dette indirekte citat i denne omgang.

Hvad der gør nok så stort indtryk på mig, er f.eks. de oplysninger, vi kan finde i International Herald Tribune fra i går, der fortæller, at inden for de sidste otte måneder er 300 afrikanere blevet dræbt i Sydafrika under deres forsøg på at opnå rimelige forhold, og mere end 10.000 er blevet arresteret. Det er på den baggrund, man appellerer meget indtrængende til os rundt omkring fra, at vi tager bl.a. de initiativer, vi har taget i denne sag.

Det, jeg derudover synes det er værd at lægge mærke til, er, at regeringspartierne på dette felt er fuldstændig ude af trit med deres egne ungdomsbevægelser. Hvis man vil gøre sig den ulemilighed at gennemgå den opfordring, der kom forleden dag fra Dansk Ungdoms Fællesråd, som regeringspartiernes ungdomsorganisationer står bag, vil man se, at det, de forlanger af dette folketing, er, at vi med hensyn til aktion over for det sydafrikanske racistiske regime går endnu længere, end vi har gjort i denne omgang. Det kan jeg love ministeren at vi vil bestræbe os på i næste folketingssamling.

Riishøj (SF):

Jeg havde fornøjelsen at være i USA, da Desmond Tutu besøgte Reagan og talte i Det amerikanske Afrikaselskab, hvor han udtalte

[Riishøj]

en gennemgribende kritik af USAs rolle i det sydlige Afrika og det såkaldte konstruktive engagement.

For nogle uger siden havde vi en debat her i folketinget, hvori den danske udenrigsminister utvetydigt støttede USAs politik i det sydlige Afrika og overhovedet ikke ville rejse nogen form for indvendinger imod den.

Desmond Tutu bruges og misbruges i allerhøjeste grad. Da Tutu var her, gik han meget kraftigt ind for at stoppe kulkøbene. Regeringen har stemt imod. Apartheidbevillingens forhøjelse har regeringen stemt imod. Stop eller i hvert fald indgreb over for olietransporterne har regeringen modsat sig konsekvent. Man bruger til gengæld enhver lille nuance i Tutus udtalelser til at legitimere en fuldstændig opbakning bag noget, som Desmond Tutu ganske klart ikke vil bruges til, nemlig totalt at legitimere især Englands og USAs aktuelle politik i det sydlige Afrika.

Tutus rejse til USA og til de vesteuropæiske lande var netop møntet på at ændre den politik, at give den et ærligt indhold.

Jeg synes, det er synd, at den mand skal misbruges til at udhule vores bestræbelser for at alliere os med dem, der kæmper for frihed i Sydafrika.

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Det var udtrykket misbrug af Desmond Tutu, der fik mig til at gå på talerstolen.

Det er rigtigt, at Desmond Tutu misbruges, og han misbruger selv på det groveste. Desmond Tutu har i hele den vestlige verden udnævnt sig selv til at være leder af alle sorte i Sydafrika. Med hvilken ret? Hvem repræsenterer han egentlig? Hvem har valgt ham? Hvad han er, er noget, han er udnævnt til, vel oven i købet af regeringen. Der er andre sorte ledere i Sydafrika, der har en ganske anden opfattelse af det, vi behandler her i dag, end Desmond Tutu har. De repræsenterer antagelig større folkegrupper af sorte, end han gør. Derfor er det misbrug af Desmond Tutus position, at man gang på gang henviser til, at han næsten skulle være en slags præsident for Sydafrika.

En ting er sikker: skulle der engang komme en marxistisk revolution, så er den første, der bliver ryddet af vejen, Desmond Tutu. Sådan går det nemlig alle steder, hvor sådan

noget foregår. Derfor skal man ikke lægge spor vægt på, hvad han siger, men lytte mere til, hvad der siges af de folk, der sidder med ansvaret rundt omkring i Sydafrika.

Og så én ting til: inden hr. Kelm-Hansen og andre regner alt for meget på de 300, skal man lige trække nogle fra. Man skal trække dem fra, som er dræbt af sorte. De sorte, der er dræbt af andre sorte, bl.a. en borgmester, der blev indebrændt med sin familie, skal man lige trække fra. Hvis endelig man vil have tal frem, hvorfor taler man så hele tiden om Sydafrika? Hvorfor taler man ikke om det Indien, som man beundrer så højt? Prøv at sammenligne med tabstallene i Indien under racefølgelser, religionsfølgelser osv., så blegner tallene fra Sydafrika i forhold til Indien. Alt det skal man lige tage i betragtning, inden man kommer alt for langt væk i sin rus eller forvildelse, eller hvad det er, man er i gang med i denne her forbindelse.

All right, det glædelige ved det er, at det har ikke en snus betydning. Man kan vedtage her, lige hvad man vil. Det afgørende er, at flere og flere i den vestlige verden forstår, at der er pokker til forskel på den regering, Sydafrika har i dag, og så den regering, som sad der for 10 år siden, og som man glemte at protestere imod. Det er sandheden, og den trænger mere og mere frem flere og flere steder.

(Kort bemærkning).

Riishøj (SF):

Der er ikke grund til at gentage adskillige diskussioner i folketinget med hr. Erhard Jakobsen, men der er den fordel ved hr. Erhard Jakobsen, at han udtaler tingene lige ud og lægger en afstand til Tutu, mens regeringen misbruger Tutu til at udhule den danske sanktionspolitik. Det er jo en fantastisk situation på sin vis, at man inden for samme regering kan have to så vidt forskellige meninger.

Men hr. Erhard Jakobsens synspunkter er ærlige, de er klare: en støtte for Sydafrika, en støtte for det system, som et enigt FN har stemplet som en forbrydelse mod menneskeheden og en trussel mod verdensfreden. Det drejer sig jo ikke alene om apartheid i sig selv, men også om den ulovlige besættelse af Namibia og terroraktioner mod nabostater.

[Riishøj]

Det er et samspil imellem de interne forhold i Sydafrika og Sydafrikas rolle i det sydlige Afrika i det hele taget.

Vi står os gerne ved i SF at være i spidsen for at optrappe sanktionspolitikken.

(Kort bemærkning).

Kelm-Hansen (S):

Nu har hr. Riishøj jo svaret på misbruget af Desmond Tutu. Jeg vil i stedet for sige lidt om misbruget af hr. Erhard Jakobsen, for når jeg tænker på den Erhard Jakobsen, jeg mødte for en menneskealder siden som taler i Kirkeskovspavillonen i Vordingborg – inspirerende, dynamisk, solidarisk, progressiv – så er der sket et formidabelt misbrug her.

Albrechtsen (VS):

De bemærkninger, som hr. Erhard Jakobsen fremkom med for lidt siden, kunne ikke opfattes som andet end en ret utilsløret støttetilkendegivelse over for den regering – hr. Erhard Jakobsen nikker – som i dag sidder i det racistiske diktatur dernede.

Jeg kan ikke lade være med at spørge ministeren, om det faktisk ikke er en ganske, ganske alvorlig belastning for regeringen, politisk og moralsk, blandt sit parlamentariske grundlag at tælle et folketingsmedlem, som åbenlyst tilkendegiver et sådant standpunkt. Er en sådan situation ikke fuldstændig uholdbar? Faktisk må det være en utålelig og umulig situation for udenrigsministeren at skulle forklare ude omkring i verden, hvor udenrigsministeren jo loyalt skal fremlægge den linje, som følger af folketingets dagsordener. Det kunne i mange henseender være godt, om ministeren her var i stand til klart og utvetydigt at sætte den sag på plads i forhold til hr. Erhard Jakobsen.

Så har jeg en enkelt bemærkning til ministerens udtalelser om, at ministeren ikke mente, at disse skærpelser ville være befordrende for processen i Sydafrika. Her diskuterer vi jo altså på andre præmisser, her diskuterer vi, hvordan man mest effektivt bekæmper dette styre. Det er en anden diskussion end diskussionen med hr. Erhard Jakobsen. Men ministerens udtalelser kunne i og for sig kun forstås som en modstand mod selve ideen i det beslutningsforslag, der blev vedtaget i sin tid, nemlig imod selve ide-

en om at standse investeringerne, og sådan brugte ministeren også dette citat af Tutu.

Jeg vil godt spørge ministeren, om det i virkeligheden ikke er en lidt forkert måde at behandle sagen på. Det er jo ministerens ret at mene, at det ikke er befordrende med et investeringsstop, men når det ligger således, at der skal vedtages et investeringsstop som følge af flertallets beslutninger, må det jo også følges op på en effektiv måde, og det var det, der ikke skete i forbindelse med ministerens forslag. Så kan ministeren mene, at det er en dårlig politik, men ministeren burde ikke benytte anledningen til at lave et lovforslag, der er fuldt af huller, til ligesom at afsvække den politik, der nu engang var udstukket.

VS lægger helt afgørende vægt på, hvad ANC fremkommer med, det vil jeg ikke på nogen som helst måde skjule. Det er i situationen den samlende og repræsentative røst, som er i stand til at give et budskab om, hvad flertallet i Sydafrika vil mene. Det er ikke i stand til at udtrykke det gennem valgte forsamlinger på nuværende tidspunkt; derfor må omstændighederne være sådan, som de er, men det er det, vi skal lytte til, og der er ingen tvivl om, at der fra disse de mest repræsentative kræfter i Sydafrika er en klar støtte til den politik, som også afspejler sig i det lovforslag, flertallet vil vedtage her i dag.

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Jeg skal ikke fortsætte med at grave i, hvad nogle mener at have konstateret af udmærkede ting om mig før i tiden, jeg skal bare sige, at én ting ved jeg: jeg har altid haft den dybeste foragt for hykleri og for, at man nægtede at tage stilling på baggrund af realiteter, men alene lod sig rive med af brochurer, der udsendes i forskellige lande. Det er jo det, man gør; realiteterne lader man hånt om. Det har jeg altid haft foragt for. Det havde jeg også, da jeg talte i Vordingborg.

Men så var der den sidste talers bemærkning om udenrigsministerens kvaler. Taleren må jo have meget lidt tillid til udenrigsministerens evner. Når man tænker på, hvad udenrigsministeren har stået igennem i mere end 2 år, hvor han har måttet forsvare de forfærdeligste tåbeligheder, som et flertal i

[Erhard Jakobsen]

dette folketing har vedtaget. Det har han klarret med bravur, og så skulle han ikke kunne rejse rundt og forklare, at der altså var en enkelt mand i folketinget, der ikke havde helt samme mening, som han selv havde! Det tror jeg nok udenrigsministeren er i stand til.

Jeg ved godt, at der er mange, der lurer efter, at der skulle blive nogle situationer, hvor der var splittelse i regeringen. Jeg kan trøste med, at heller ikke på dette punkt er der den allerfjerneste splittelse.

Industriministeren (Stetter):

Hr. Erhard Jakobsen og regeringen ser præcis lige alvorligt på situationen i Sydafrika. Det er det centrale, og det er det afgørende.

(Kort bemærkning).

Kelm-Hansen (S):

Det var unægtelig en interessant bemærkning fra industriministeren. Det synes jeg vi skal have uddybet. Man ser lige alvorligt på situationen, men bedømmer man situationen på samme måde? Bedømmer industriminister situationen på samme måde, som regeringspartiets fornemste repræsentant her netop har gjort? Det vil vi gerne have industriministerens svar på.

(Kort bemærkning).

Albrechtsen (VS):

Jeg hæftede mig ved, at hr. Erhard Jakobsen gav udtryk for, at han selv stod for en talmæssigt ganske lille gruppe både i dette folketing og i dette samfund, og at hr. Erhard Jakobsen var klar over, at sådan ligger landet. De fleste i dette land er faktisk grundlæggende modstandere af det synspunkt, som hr. Erhard Jakobsen indtager. Det glæder mig, at forholdene er sådan, som også hr. Erhard Jakobsen har beskrevet dem.

Industriministeren (Stetter):

Situationen udvikler sig efter alle rapporter at dømme til kaos i Sydafrika. Regeringen og hr. Erhard Jakobsen ønsker at undgå kaos. Vi er uenige med oppositionen i anvendelsen af midlerne, det er helt legalt. Jeg drømmer ikke om, at vi på noget tidspunkt, hr. Erhard Jakobsen og regeringen, kan blive

enige med oppositionen i brugen af midlerne.

(Kort bemærkning).

Albrechtsen (VS):

Nu synes jeg pludselig, at det hele udvikler sig meget alvorligt.

På de seneste bemærkninger fra ministeren kunne man forstå, at ministeren i og for sig tilslutter sig hr. Erhard Jakobsens linje med hensyn til at undgå kaos, som det blev betegnet, dvs. opretholde det nuværende styre i Sydafrika. Sådan måtte jeg forstå det. Jeg synes, ministerens sidste bemærkning nødvendiggør, at ministeren går op og siger, at han konsekvent ikke har den opfattelse af den nuværende regering i Sydafrika, som hr. Erhard Jakobsen gav udtryk for. Jeg synes, det var en meget uheldig formulering, ministeren var inde på i sit sidste indlæg.

Industriministeren (Stetter):

Jeg har heldigvis ikke ansvaret for hr. Albrechtsens forståelse. (*Munterhed*).

(Kort bemærkning).

Kelm-Hansen (S):

Nej, men til gengæld går jeg ud fra, at ministeren i hvert fald tegner de synspunkter, som regeringen står for. I den forbindelse vil jeg gerne spørge ministeren: er ministeren enig i den vurdering af politikken i Sydafrika, som hr. Erhard Jakobsen her har fremlagt i dag? Og er ministeren uenig i den meget kraftige fordømmelse af den samme politik, som udenrigsministeren ved gentagne lejligheder har fremsat?

(Kort bemærkning).

Erhard Jakobsen (CD):

Nu synes jeg nok, man kommer alt for langt ud i gætterier. Jeg har ikke udtalt mig om politikken i Sydafrika; det ville kræve et langt foredrag, hvis jeg skulle analysere, hvad der foregår i det sydafrikanske samfund. Det eneste, jeg har talt om, er, at den regering, der sidder i Sydafrika nu, fører en langt mere fremskridtsvenlig politik, end tidligere regeringer har gjort. Derfor kalder jeg det for hyklerier og for misforståelse, når man vender sig imod denne regering, hvor man ikke vendte sig imod de tidligere. Det har

[Erhard Jakobsen]

intet som helst at gøre med en anerkendelse eller en fordømmelse af, hvad der foregår, og det har slet ikke noget at gøre med regeringens syn på sagen. Det var, hvad jeg mente om de ting.

Jeg har ikke bedt regeringen om at give tilslutning til det, jeg her siger, og det kunne aldrig falde regeringen ind at bede mig om at sige, hvad regeringen f.eks. er nødt til at sige, fordi folketinget har pålagt regeringen at gøre det.

(Kort bemærkning).

Albrechtsen (VS):

Nej, men det, vi har bedt om, er, at ministeren bekræfter den holdning, som også udenrigsministeren har forpligtet sig til at fremføre i og med anerkendelsen af de dagsordener, som er vedtaget af folketinget. Når ministeren så ikke vil svare på spørgsmålet, om ministeren er enig i de udtalelser, som hr. Erhard Jakobsen nu kommer med, og som er i ganske og aldeles modstrid med den politik, folketinget har fastlagt gennem dagsordenerne, så må det give anledning til den allerstørste betænkelighed. Det spørgsmål synes jeg ikke ministeren kan komme uden om at besvare.

Ministeren kan heller ikke komme uden om at besvare det ved at komme med arrogante betragtninger om, at jeg kan have mine egne fortolkninger osv., for jeg stiller ministeren det helt præcise spørgsmål, om ministeren er enig i den analyse. Jeg kunne ikke forestille mig, at ministeren kunne være enig i den analyse. Men ministerens besvarelse efterlader det indtryk, at den mulighed foreligger, og det indtryk må fjernes.

(Kort bemærkning).

Lasse Budtz (S):

Den parlamentariske situation i denne sal er jo heldigvis af en sådan karakter, at det er komplet ligegyldigt, hvad hr. Erhard Jakobsen mener. Hr. Erhard Jakobsen mente, at det var ligegyldigt, hvad vi vedtog. Det er det heldigvis ikke. Det er derimod fuldstændigt ligegyldigt, hvad hr. Erhard Jakobsen mener i denne sag. Lykkeligvis ligegyldigt.

Men det er sandelig ikke ligegyldigt, hvad regeringen mener, og industriministerens reaktioner på hr. Erhard Jakobsens udtalelser

mere end antyder, at regeringen har den samme opfattelse af forholdene i Sydafrika og af den fascistiske, diktatoriske Bohtaregerings opførsel som hr. Erhard Jakobsen. Dette vil jeg anmode industriministeren om at demtere.

Industriministeren (Stetter):

Jeg har udtrykt regeringens mening vedrørende det lovforslag, som jeg på regeringens vegne har fremsat, fordi et flertal her i folketinget har pålagt regeringen at fremsætte dette forslag.

Hr. Erhard Jakobsen har måske alt i alt haft ordet i 3 eller 4 minutter og har sagt, at der skulle mange timer til at forklare hr. Erhard Jakobsens mening om Sydafrika. Der er ingen, der kan forlange eller forvente, at jeg skal kommentere enkeltheder.

Hr. Erhard Jakobsen og jeg er enige om, at der snarest muligt skal gennemføres en ophævelse af systemet apartheid. Hvis man ikke når det, garanterer jeg dette ting, at der vil ske enorme tragedier i et omfang, som man ikke gør sig noget begreb om. En så alvorlig situation kan ikke klares med polemik.

Vi har forskellige meninger om, hvilke midler der skal anvendes. Det er helt legalt i et demokrati, men lad være med at klandre hinanden for disse meninger. Jeg vil påstå, at regeringens og hr. Erhard Jakobsens opfattelse af, hvilke midler der skal anvendes, er mindst lige så god som oppositionens.

Vi taler om noget, som vi ikke kan have viden om uden fra bøger, aviser, TV o.lign. Det er farligt, at vi, om jeg så må sige, går i detaljer, men én ting tror jeg at både oppositionen og regeringen og hr. Erhard Jakobsen er enige om: hvis der ikke snart sker fremskridt med hensyn til fjernelsen af apartheidssystemet, så vil man risikere, at det hele ender i kaos og tragedie.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Vi kan ikke have en lang debat på korte bemærkninger, så vi må stile mod sidste runde.

Hr. Kelm-Hansen har ordet for en kort bemærkning.

(Kort bemærkning).

Kelm-Hansen (S):

[Kelm-Hansen]

Jeg er ked af, at ministeren i den grad glider udenom. Nu i sit sidste indlæg siger han, at regeringens og hr. Erhard Jakobsens meninger om, hvordan det skal løses i Sydafrika, kan være lige så gode som de meninger, vi har i oppositionen. Men regeringen kan ikke være enig med hr. Erhard Jakobsen, eftersom hr. Erhard Jakobsen ved gentagne lejligheder har udtalt sig imod den sanktionspolitik, som regeringen ikke alene er forpligtet over for, men som udenrigsministeren ved gentagne lejligheder har fremlagt meget stærkt både her i salen og i De Forenede Nationer. Derfor må vi i hvert fald bede om et klart svar fra industriministeren. Er industriministeren enig med udenrigsministeren i, hvordan Danmarks Sydafrikapolitik er?

Industriministeren (Stetter):

Jeg har ansvaret for industripolitikken. Det foreliggende lovforslag er ikke industripolitik, det er i høj grad udenrigspolitik. Alligevel er jeg blevet pålagt at fremsætte dette forslag.

Selvfølgelig står jeg bag regeringens udenrigspolitik, det er der heller ingen der har anfægtet, og anderledes kan det ikke være. Jeg mener bestemt, at mange af de indlæg, som vi har hørt her i dag, har været på grænsen af det statsretligt og parlamentarisk rimelige. Selvfølgelig er jeg medlem af en regering, som har en regerings holdning til udviklingen i Sydafrika. Den har jeg gjort rede for. Samtidig har jeg ansvaret for det lovforslag, som er fremsat, og det har jeg forsvaret, på trods af at vi har bevæget os langt ind på områder, som i bedste fald kan siges at ligge på kanten af det forslag, vi har omtalt.

Jeg må altså fastholde, at der er ikke grund til nogen diskussion. Vi har et system i Sydafrika, som snarest må fjernes. Det er det standpunkt, regeringen står for. Vi er uenige om midlerne. Lad os dog tage den diskussion på en fordragelig måde.

(Kort bemærkning).

Albrechtsen (VS):

Jeg fornemmer, at når ministeren ikke vil besvare det spørgsmål, som også blev stillet af hr. Lasse Budtz, klart, så skyldes det dels et forsøg på at tage lidt hensyn til hr. Erhard Jakobsen og centrum-demokraterne, dels et

formentlig behjertet forsøg på at fremstille hr. Erhard Jakobsens synspunkter således, at de bliver i nogen grad til at bære, at de bliver i nogen grad til at leve med for regeringen. Det lykkedes ikke, må jeg sige.

Det lykkedes heller ikke ministeren at forklare, hvordan der kunne være basis for enighed i fortolkningen af problemerne mellem ministeren og hr. Erhard Jakobsen, for ministeren gled ganske uden om det faktum, at hr. Erhard Jakobsens synspunkt indebar en anerkendelse af diktaturet i Pretoria og derfor også omfattede det synspunkt og den taktik, at det bliver på dette systems betingelser, eventuelle reformer skal gennemføres, og inden for dette systems rammer. Hr. Erhard Jakobsen nikker bekræftende.

Det er dette, som ikke alene er politisk og moralsk uforsvarligt, men også umuligt at gennemføre i praksis. Det er dette, som skiller eller i hvert fald burde skille regeringen og hr. Erhard Jakobsen.

Så er der en anden diskussion mellem oppositionen og regeringen om, hvilke midler vi i den foreliggende situation skal bruge til at knække det styre, som ingen af os vil anerkende. Det er en anden sag. Det må vi fortsat diskutere, men det er på det klare og utvetydige grundlag, at vi ikke kan og ikke vil på noget tidspunkt anerkende dette regime. Det var den forskel, ministeren burde have understreget, og som ministeren ikke har understreget i dag, og det er dybt beklageligt, at ministeren ikke var i stand til at gøre det.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Hr. Riishøj har ordet for en kort bemærkning, og jeg vil håbe, det er den sidste.

(Kort bemærkning).

Riishøj (SF):

Ministeren sagde rigtigt, at den debat, som vi har haft, har ligget på kanten af det lovforslag, vi faktisk diskuterer. Jeg synes, debatten vedrørte lovforslaget, indtil hr. Erhard Jakobsen trådte ind i salen. Jeg ved ikke, om hr. Erhard Jakobsen har læst lovforslaget, men jeg har en mistanke om, at det måske ikke er læst så forfærdelig grundigt.

Men så begyndte hele debatten om ting, der i og for sig går langt ud over selve lovforslaget. Jeg går ud fra, at ministerens be-

[Riishøj]

mærkninger om, at debatten er gået uden for forslaget, også omfatter hr. Erhard Jakobsen, herunder formuleringen om, at de flertalsvedtagelser, vi i det hele taget har herinde, er fuldstændig tåbelige. Det har ikke så meget at gøre med investeringer i Sydafrika direkte, men det går jeg altså ud fra at ministeren samtykker i. Hvis ikke, beder jeg ministeren gå op og afkræfte det.

Industriministeren (Stetter):

Jeg ville gerne have citeret fra mit manuskript, men jeg kunne ikke få fat i det i farten. Jeg har sagt, at danske investeringer i Sydafrika og i Namibia afhænger af virksomhedens vurdering af risikoen. Jeg har samtidig sagt, at denne risiko efter min vurdering er særdeles høj i dag, og derfor står der i mit manuskript – det kan læses i Folketingstidende – at der ikke vil komme forsøg på at gennemføre danske investeringer i Sydafrika og i Namibia – uafhængigt af, hvad folketetinget gør. Hr. Riishøj kan sikkert huske denne formulering. Det har jeg sagt, og det står jeg naturligvis ved. Jeg har en fornemmelse af, at hr. Erhard Jakobsen og jeg ikke i fred og ro kan få lov til at fremsætte vores synspunkter. Det er i allerhøjeste grad betænkeligt. Jeg har sagt, præcis hvad regeringen mener om dette, og jeg må opfordre til, at man fører en åben diskussion om de særdeles vanskelige forhold, som findes i Sydafrika og i Namibia, og ikke begynder at klandre hinandens motiver, for det er farligt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslag nr. 2 om en ny affattelse af § 1, § 1 i den nye affattelse, ændringsforslag nr. 3, § 2, således ændret, ændringsforslag nr. 4, § 3, således ændret, og ændringsforslag nr. 1 angående titlen vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod det-

te forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Anden behandling af lovforslag nr. L 159:

Forslag til lov om arbejdsmarkedsuddannelser.

(Fremsat 30/1 85. Første behandling 6/2 85. Betænkning 15/5 85).

Der var stillet 27 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sættes til forhandling under ét.

Forhandling

Bakholt (S):

Der er til lovforslaget om arbejdsmarkedsuddannelser stillet en række ændringsforslag, som jeg skal knytte nogle bemærkninger til. I første omgang skal jeg knytte nogle bemærkninger til de ændringsforslag, som SF har stillet. Det er jo det parti, der har stillet de fleste.

For det første foreslår SF en ny ændring af formålsparagraffen, og derudover foreslås en række ændringer, som er konsekvenser af det, man har foreslået som formålsparagraf.

Den foreslåede nye formålsparagraf er meget, meget bred, sådan må jeg læse den. Der er faktisk ingen begrænsninger for, hvem der kan høre ind under loven om arbejdsmarkedsuddannelser; kort sagt vil den omfatte alle. Hvis denne ændring af formålsparagraffen bliver vedtaget, vil loven ikke omfatte hovedmålgrupperne for specialarbejderuddannelse og efteruddannelse alene, men der kommer en lang, lang række andre grupper ind under denne uddannelse. Det vil altså også komme til at koste adskillige millioner kroner mere, og det erkender SF jo også i bemærkningerne til ændringsforslaget.

SF foreslår også en ændring af uddannelsesrådet, idet 2 repræsentanter for FTF skal indsættes i stedet for 2 af de 8 medlemmer fra LO. Det kan vi ikke tilslutte os, men det